

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Jätedirektiivien muutokset – uudet vaatimukset tuottajille

Tarja-Riitta Blauberg, ympäristöministeriö
Tuottajavastuuiltapäivä 2018
1.11.2018 Tampere-talo

EU:n jätesäädöspaketti

= 4 direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätealan direktiiviä

- **Jätedirektiivin** muutos 2018/851
 - **Pakkausjätedirektiivin** muutos 2018/852
 - **Kaatopaikkadirektiivin** muutos 2018/850
 - **Romuajoneuvo-, paristo- ja SER-direktiivien** muutos 2018/849
-
- Hyväksyttiin 30.5.2018
 - Julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 14.6.2018 (EUVL L 150)
 - Tuli voimaan 4.7.2018
 - Pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä **5.7.2020**
-
- **Tarvitaan olennaisia muutoksia jätelakiin, ympäristönsuojelulakiin sekä lähes kaikkiin jätealan asetuksiin**
 - **Hallituksen lakiesitykset eduskuntaan viimeistään 2020 alussa**

Jätedirektiivipaketin määräaikoja

- Jätedirektiivejä tarkentavia komission asetuksia **31.3.2019** mennessä
 - Elintarvikejätteen määrän mittaaminen
 - Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätysasteen laskentasäännöt (mm. jätteenpolton tuhkasta erotetut metallit, keskimääräiset hävikkiasteet, kotikompostoitu biojäte, puupakkausten korjauksen huomioon ottaminen kierrätetyn pakkausjätteen määrässä, pakkausten kierrätysasteessa saatavan hyvityksen laskenta markkinoille saatetuista uudelleenkäytettävistä kuluttajapakkauksista, syntyvän pakkausjätteen määrän laskenta)
 - Kaatopaikalle sijoitetun yhdyskuntajätteen määrän laskenta
 - Raportointi (mm. uudelleenkäyttö, elintarvikejäte, yhdyskuntajäte, pakkausjäte)
- Vuotuinen raportointi alkaen vuodesta **2020** (+ 18 kk)
- Mahdolliset poikkeukset erilliskeräysvelvoitteesta raportoitava komissiolle **2021**
- Tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset täytettävä **5.1.2023** mennessä (54 kk)
- Pakollinen pakkausten tuottajavastuu viimeistään **31.12.2024**

Mikä muuttuu tuottajavastuussa EU:n jätesäädöspaketin myötä?

Tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset

Kustannusvastuu

Mukautetut tuottajavastuumaksut

Tiedonvaihto jäsenmaiden ja toimijoiden välillä vähimmäisvaatimusten toimeenpanosta

Kierrätyksen lisääminen

- Yhdyskuntajätteet, pakkausjätteet
- Erilliskeräyksen tehostaminen

Valtuutettu edustaja

Kaikkien pakkausten tuottajavastuu viimeistään 31.12.2024

- *Onko tarkasteltava uudelleen nykyistä 1 milj. euron tuottajavastuun liikevaihtorajaa?*

Kielto polttaa/sijoittaa kaatopaikalle kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä

Seurannan tehostaminen, jätetietojen vertailukelpoisuuden parantaminen

- Tavoitteiden laskentamenetelmien harmonisointi
- Jäsenmaiden raportoinnin laajentaminen ja fokuointi

Tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset – yleiset vaatimukset

- Koskevat kaikkia kansallisella ja EU:n lainsäädännöllä perustettuja tuottajavastuujärjestelmiä
 - Täytettävä 5.1.2023 mennessä (54 kk), uudet järjestelmät 5.7.2020
- Määriteltävä selkeästi kaikkien toimijoiden roolit ja vastuut
- Asetettava jätehuoltotavoitteet
- Oltava käytössä raportointijärjestelmä
- Varmistettava tuotteiden tuottajien tasapuolinen kohtelu, ei saa aiheuttaa kohtuutonta taakkaa pieniä määriä tuottaville
- Kuluttajille neuvontaa jätteen synnyn ehkäisystä, uudelleenkäyttömahdollisuuksista ja keräysjärjestelmistä
- Tuottajilla omavalvontamekanismit (talous, tiedonkeruu)
- Säännöllinen vuoropuhelu sidosryhmien välillä

➤ *Lisäyksiä ja täsmennyksiä jätelakiin/ tuottajavastuuasetuksiin*

Tuottajien rahoitusosuudet

Katettava seuraavat kustannukset:

- Jätteen erilliskeräyksen ja sen jälkeisen kuljetuksen ja käsittelyn
- Tiedottamisen kustannukset
- Tietojen keräämisen ja raportoinnin kustannukset
- *Edellyttääkö muutoksia pakkausten tuottajavastuujärjestelmään?*

- Ei sovelleta SER:n, ajoneuvojen eikä paristojen ja akkujen tuottajavastuuseen
- Vähintään 80 % pakkauksille ja mahdollisille tuleville uusille materiaaleille sekä 50 % paperille ja renkaille
- Loput kustannuksista maksavat jätteen tuottajat ja jakelijat

Nykyisen kustannusosuuden arviointi

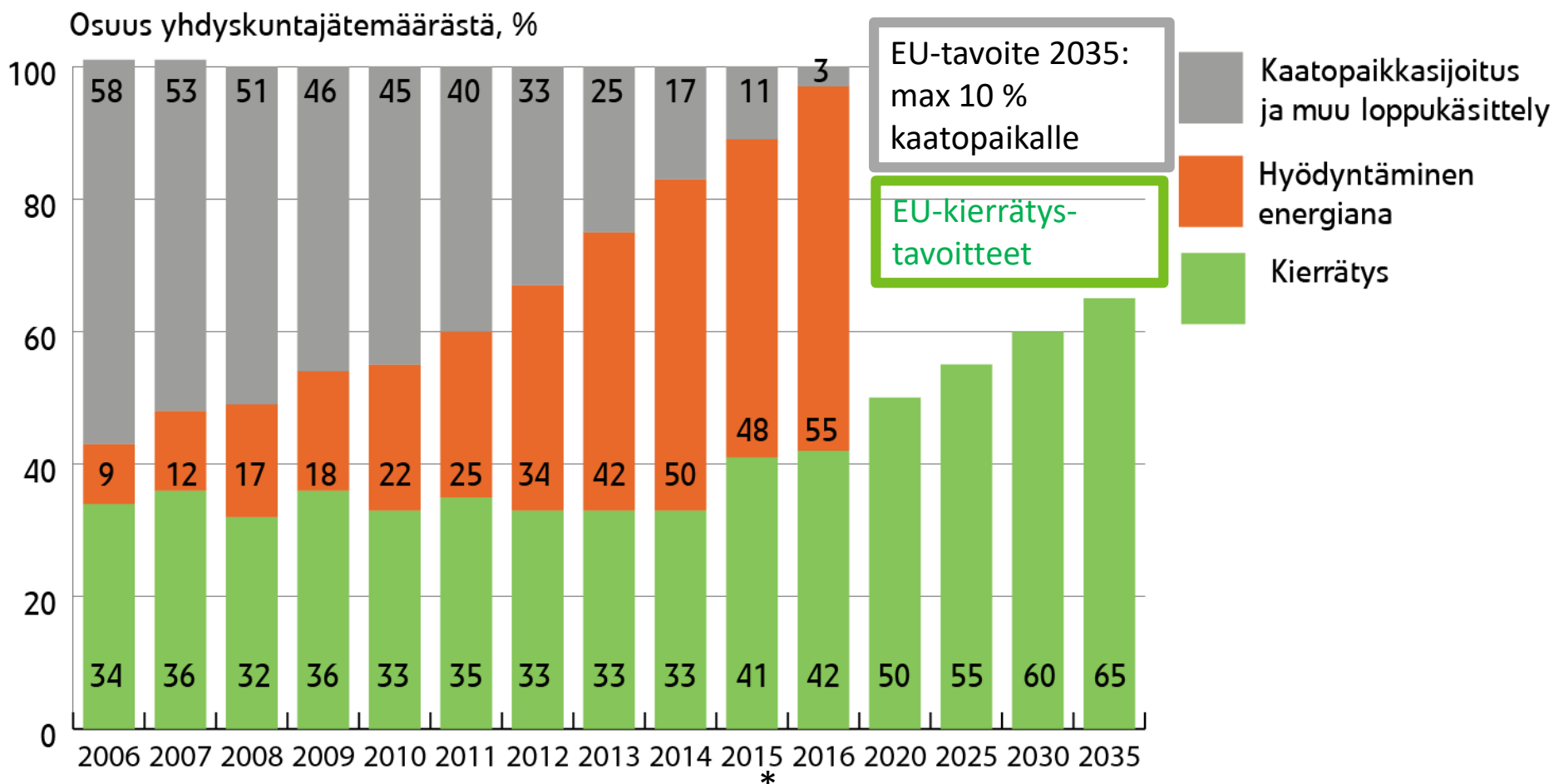
- Arvioitava kokonaiskustannukset (paperi, renkaat, pakkaukset)
 - *Tuottajayhteisöiltä tarvitaan tiedot nykyisistä kustannuksista*
 - *Muiden toimijoiden kustannukset*

SUP (kertakäyttömuovituotteet) direktiiviehdotuksessa myös roskaantumisen puhdistamisen kustannukset tuottajille

Mukautetut tuottajavastuumaksut

- Koskee tuottajayhteisöjä
- Maksut räätälöitävä tuotteittain/tuoteryhmittäin ottaen huomioon
 - kestävyys, korjattavuus ja uudelleenkäytettävyyden sekä kierrätettävyyden ja vaaralliset aineet
- Maksujen ei tule ylittää kustannustehokkaiden jätehuoltopalveluiden kustannuksia
 - *Tietojen kokoaminen Suomessa käytössä olevista ja muiden maiden (FR, IT) malleista*
 - *Komission tehtävänä järjestää ja julkaista tietojen vaihtoa käytännön täytäntöönpanosta sekä tarvittaessa antaa ohjeita tai täytäntöönpanosäädöksiä perusteista*

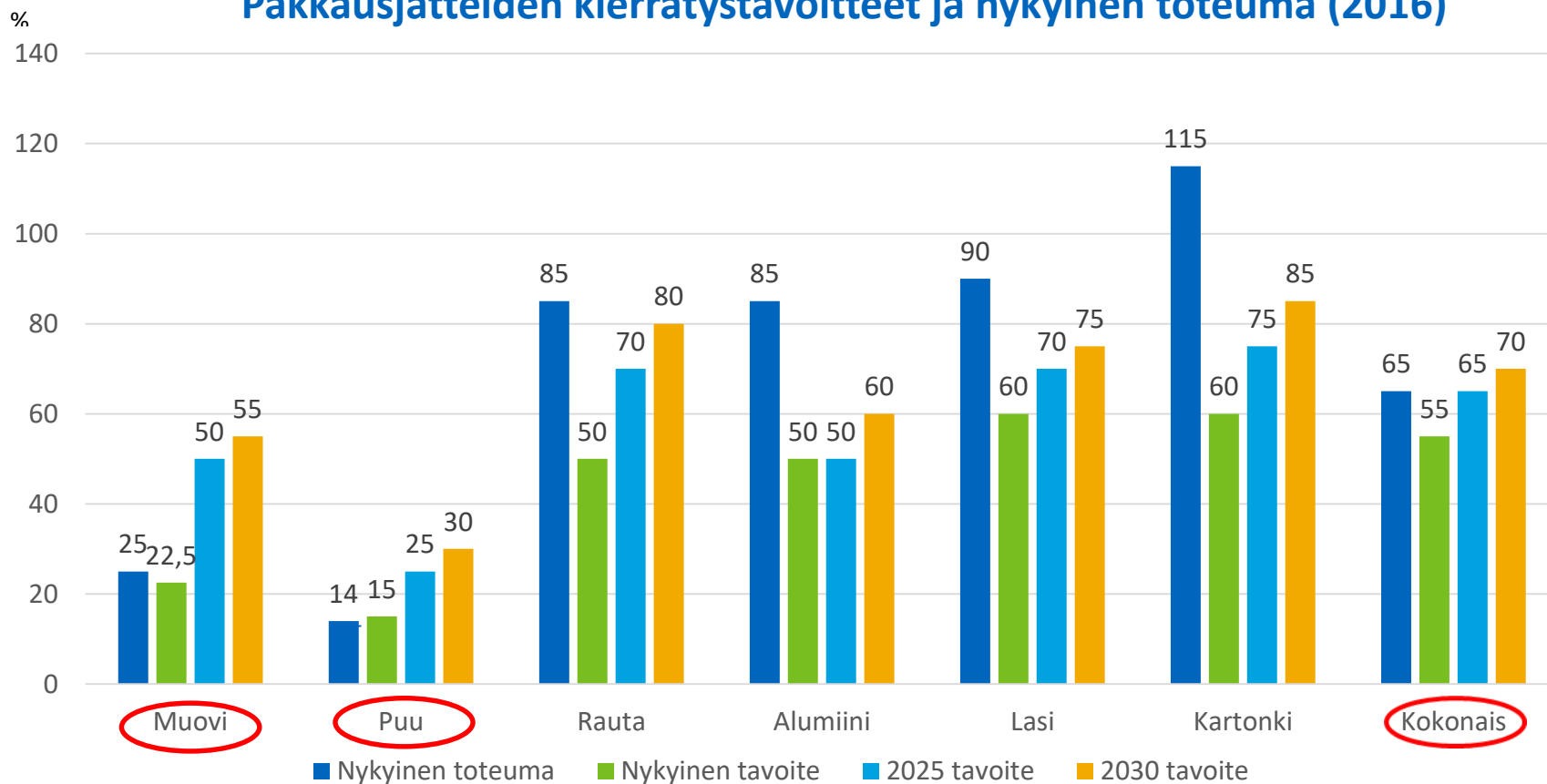
Yhdyskuntajätteen jakautuminen eri käsittelytapoihin sekä kierrätyksen tavoitetaso vuosille 2020–2035

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

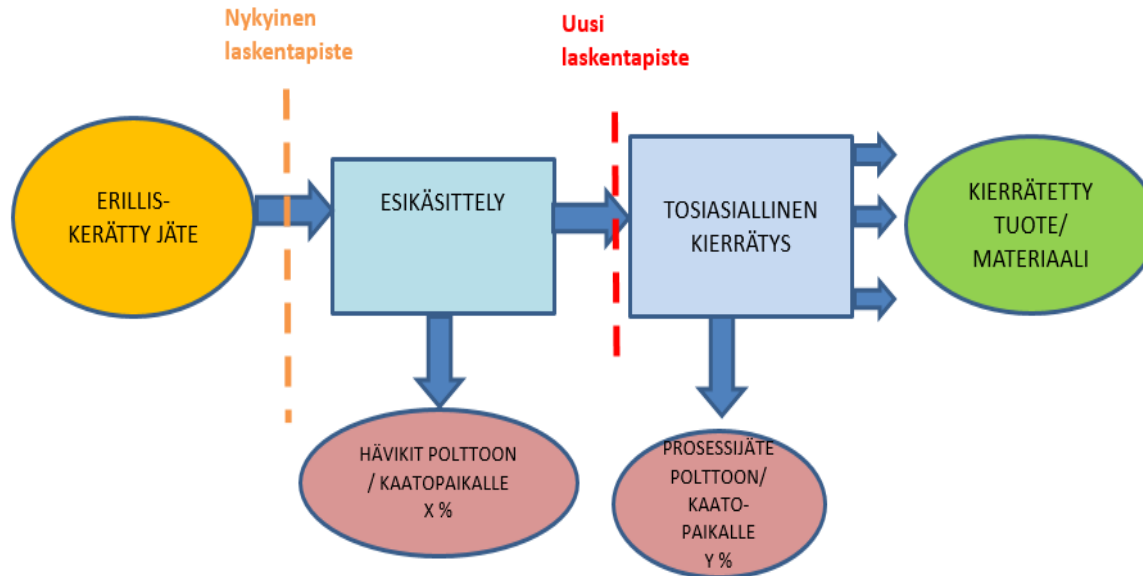
LÄHDE: TILASTOKESKUS JA VALTSU

Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet ja nykyinen toteuma (2016)

- Ensi kertaa markkinoille saatettavat uudelleenkäytettävät kuluttajapakkaukset sekä uudelleenkäyttöä varten korjattujen puupakkausten määrät voidaan laskea mukaan kierrätysasteeseen
- Mahdolliset tavoitteet pakkausten uudelleenkäytölle 2024 lopussa

Kierrätysasteen laskentamenetelmät tiukentuvat

1. ensisijaisesti lopulliseen kierrätykseen toimitetun jätteen määrästä
2. vaihtoehtoisesti esikäsittelyvaiheista -> lajittelurejektit (joita ei kierrätetä) vähennettävä kierrätetyn jätteen määrästä

- Uusien laskentasääntöjen seurauksena yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätysasteen lähtötaso laskee nykyisestä vähintään muutamilla prosenttiyksiköillä
- Uusia haasteita tiedonkeruuseen ja raportointiin: jätetietojärjestelmän kehittäminen
- Komission tarkemmat asetukset laskentamenetelmistä tulossa 3/2019
- YM selvitys laskentamenetelmän vaikutuksesta, tekijöinä TK/SYKE/PIR-ELY/RINKI, valmistuu syksyllä 2018

Valtuutettu edustaja

- Jäsenvaltioiden on sallittava toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden tuotteiden tuottajien, jotka saattavat tuotteita markkinoille sen alueella nimetä valtuutetun edustajan, jonka
 - tulee olla sijoittautunut ko. jäsenvaltioon alueelle
 - täyttämään tuottajan vastuuta koskevia velvoitteita
 - Rekisteröinti-, tiedonanto- ja raportointivaatimukset
- Vastaavanlainen mahdollisuus on ollut käytössä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan vastuussa
- Mahdollisuudet etämyyjien saamiseksi (säättämiseksi) tuottajavastuovelvoitteiden piiriin?
- Komissiolta ohjeet rajat ylittävistä tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöstä

Romuajoneuvot, SER, paristot ja akut

Raportointi

- Ei muutoksia raportoitaviin tietoihin
- Vuosittaiset tiedot 18 kk kuluessa, edellytetään laaduntarkastusraportti
 - Komission täytäntöönpanosäädös raportoinnista

Muut

- Jätedirektiivin muutokset, esimerkiksi tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset
- ELV direktiivin uudelleentarkastelu 31.12.2020 mennessä
- Jätehierarkian soveltamiseen kannustaminen taloudellisilla ja muilla toimenpiteillä (SER ja paristot ja akut)

Yhteistyö tuottajayhteisöjen kanssa lainsäädännön valmistelussa

Tuottajayhteisöiltä kaivataan tietoa mm. seuraavista:

- Tuottajien maksuosuuksien arviointi
- Käytössä olevat mukautetut kierrätys/tuottajavastuumaksut
- Käytössä olevat omavalvontamekanismit
- Kokemuksia valtuutetuista edustajista
- Kierrätysasteen uusien laskentamenetelmien vaikutus kierrätysasteisiin (= rejektien määrä)
- Muut nykyisessä lainsäädännössä havaitut puutteet tai kehittämisehdotukset

Early Warning, Jätekiiva-hanke

-> selvitettäviä asioita

- Eri toimijoiden yhteistoiminnan vahvistaminen,
 - Järjestämis- ja kustannusvastuiden täsmentäminen, sopimusjärjestelyt eri toimijoiden kesken?
 - Pakkausten ja muiden samaa materiaalia olevien jätteiden yhteiskeräys
- Kierrätystavoitteet/ jäännösjätteen vähentämistavoitteet kunnille, sakot tavoitteiden saavuttamatta jättämisestä
- Keinot erilliskeräyksen lisäämiseksi
 - Vaatimusten tiukentaminen ja/tai kohdentaminen ja yksilöinti nykyistä tarkemmin / kansalliset vähimmäisvaatimukset palvelutasosta
 - Kunnan vastuu vs tuottajan vastuu (kustannusvastuu?)
 - Aluekeräys vs. kiinteistökohtainen keräys (erityisesti pakkaukset)
- Pakkausten tuottajavastuun keräysverkoston toimivuuden arviointi
- Jätetiedon keruu- ja seurantajärjestelmän kehittäminen
 - Mahdollistaisi jätevirtojen paremman seurannan, myös alueellisesti
- Neuvonnan lisääminen lajittelusta ym.

Ehdotus direktiiviksi eräiden muovituotteiden ympäristöhaittojen vähentämiseksi, ns. kertakäyttömuovi-direktiivi (SUP) COM(2018)340 final

	Kulutuksen vähentäminen	Markkinarajoitukset	Tuotesuunnitteluvaatimukset	Merkintävaatimukset	Laajennettu tuottajan vastuu	Erilliskeräys-tavoite	Valistus
Elintarvikepakkaukset	X				X		X
Juomakupit	X				X		X
Vanupuikot		X					
Aterimet, lautaset, sekoittimet, pillit		X					
Ilmapallojen tikut		X					
Ilmapallot				X	X		X
Pakkaukset ja kääreet					X		X
Juomapakkaukset sekä niiden korkit ja kannet			X		X		X
- Juomapullot			X		X	X	X
Tupakkatuotteiden suodattimet					X		X
Hygieniatarvikkeet:							
- kosteuspyyhkeet				X	X		X
- Terveysiteet				X			X
Kevyet muoviset kantokassit					X		X
Kalastusvälineet					X		X ¹⁵

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

[tarja-riitta.baluberg\(at\)ym.fi](mailto:tarja-riitta.baluberg(at)ym.fi)